

Ügyszám: NAIH/2017/1690/4/J
Ügyintéző: dr. Bíró János

Hiv. szám: BM/3629/31/2017.

Dr. Magyariné dr. Nagy Edit részére
szabályozási és koordinációs helyettes államtitkár

Belügyminisztérium

Budapest

katinka.pohner@bm.gov.hu
szkhat@bm.gov.hu

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

A magánnyomozásról szóló törvény 2017. március 30-ai véleményezési határidővel megküldött tervezetét illetően fenntartom a következő észrevételeket:

I. Koncepcionális észrevételek

1. A tervezet 9. §-a értelmében a magánnyomozó széleskörű jogosultságokat kapna azért, hogy a megbízója érdekében eljárjon. A 9. § (4) bekezdése értelmében közelebbről meg nem határozott nyilvántartásokból adatokat igényelhetne. A magánnyomozó jogkörének ilyen meghatározása koncepcionálisan elfogadhatatlan, ugyanis ebben a bekezdésben olyan információgyűjtési és adatkezelési felhatalmazásról van szó, amely a magánnyomozó megbízóját nem illeti meg. Semmilyen legitim és alkotmányossági szempontból elfogadható indoka nincs annak, hogy a magánnyomozók olyan jogkört kapjanak, amely a megbízót nem illeti meg. A kifogásolt § változatlanul történő elfogadása végső soron azt eredményezné, hogy áruvá válna az információs önrendelkezési jog korlátozása, ugyanis a magánnyomozó igénybevitelével olyan információgyűjtési privilégiumokhoz lehetne jutni, amelyek el lennének zárva azok elől, akik anyagi lehetőségeik folytán nem engedhetik meg magunknak azt, hogy magánnyomozót bízzanak meg. (A hivatkozott §-hoz kapcsolódó további adatvédelmi észrevételeket később részletezem.)

2. Álláspontom szerint egy esetben lehetséges a magánnyomozók jogkörének bővítése a jelenlegihez képest: ha a tárgykör újraszabályozása során a törvényhozó megnyitja a lehetőséget arra, hogy az állami szervek – elsősorban a rendvédelmi szervekről lehet szó – az információgyűjtéssel kapcsolatos, törvényben meghatározott feladataik ellátása során egyes konkrétan meghatározott részfeladatok tekintetében megbízás alapján magánnyomozót vonjanak be. Egy ilyen szabályozási konstrukció számos adatvédelmi problémát vethet fel, ezért

Hatóságunk nem preferálja, hanem megfelelő szabályozási garanciák mellett is csak elfogadhatónak tartja, ám ebben az esetben is csak az lehet a rendezőelv, hogy a magánnyomozót nem illetheti több jog, mint a megbízóját.

II. Részletes észrevételek

1. Az 1. § 7. pontja: az adatkezelő fogalmát az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 3. § 9. pontja határozza meg. Az Infotv. 2. § (1) bekezdése szerint „E törvény hatálya a Magyarország területén folytatott minden olyan adatkezelésre és adatfeldolgozásra kiterjed, amely természetes személy adataira, valamint közérdekű adata vagy közérdekből nyilvános adata vonatkozik”. Ezért az adatkezelőre vonatkozó értelmező rendelkezést más törvénybe foglalni nem kell és a jogszabályszerkesztés szabályai szerint nem is szabad. Az pedig különösképp kerülendő, hogy – mint az a tervezet 1. § 7. pontja esetében megtörtént – valamely ágazati jogi norma az Infotv.-től eltérő módon értelmezze e fogalmat.

2. A 4. § (3) bekezdése: eszerint a meghatalmazás feljogosítja a magánnyomozót minden olyan cselekményre, amely a rábízott ügy szabályszerű ellátásával eljár. Véleményem szerint ez pontatlan és elnagyolt szabály, amely alapján nem határozható meg, hogy hol vannak a magánnyomozó felhatalmazásának lehetséges határai. A szöveg nem a jogilag értelmezhető „jogszerű” jelzőt használja, hanem a „szabályszerű”-t. Ez utóbbiról nem derül ki, hogy milyen szabályokra utal. Jogszabályokra? Erkölcsi normákra? Etikai szabályokra? A megbízó által meghatározott szabályokra? Esetleg valamilyen más szabályrendszerre?

3. A 4. § (4) bekezdése tartalmazza a megbízásból ex lege kizárt tárgyköröket. E felsorolás hiányosnak tűnik, ugyanis nem zárja ki például azt, hogy a magánnyomozó lelkésznek adja ki magát, vagy például újságíró törvény által védett információforrását próbálja meg felkutatni.

4. A magánnyomozó 7. § (1) bekezdésében meghatározott titoktartási szabály alapján a magánnyomozó nem lenne köteles együttműködni, ha ellenőrzési jogkörrel rendelkező állami szervek a közigazgatási hatósági hatáskörükben eljárva el kívánják számoltatni, például adatvédelmi, fogyasztóvédelmi vagy versenyjogi szempontból. Álláspontunk szerint elfogadhatatlan lenne, ha a törvény a titoktartási felhatalmazás révén kivonná a magánnyomozók adatkezelési tevékenységét a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság vizsgálati és közigazgatási hatósági ellenőrzési hatásköréből.

5. A 9. § (2) - (4) bekezdései az információgyűjtés törvényi szabályozására vonatkozó alapvető alkotmányos követelményeknek sem felelnek meg. Az Infotv. 5. § (3) bekezdése szerint kötelező adatkezelés esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg. A tervezet kifogásolt része ezzel szemben sem a lehetséges adatalanyokat, sem a lehetséges adatforrásokat, sem az igényelhető adatok körét nem határozza meg, ezért a korábban már jelzett koncepcionális észrevételen túl ezért sem fogadható el adatvédelmi szempontból. Hangsúlyozom, hogy az információs önrendelkezési jog korlátozásának szükségességét és arányosságát garantáló, az

adott adatkezelésre vonatkozó specifikus szabályokat az adatkezelésről szóló törvényben kell meghatározni és ez nem pótolható azzal, hogy a törvény az adatkezelőre bízta az adatigénylés „megalapozottságának, igazolhatóságának és arányosságának” mérlegelését.

6. Az előbbiekhöz hozzáteszem, hogy a törvényszövegben használt három jelző egyike sem értelmezhető az adott szövegkörnyezetben. Mit jelent az, hogy „megalapozott” és „igazolható”? Mit és hogyan kell megalapozni és minek kell igazolhatónak lennie? A szövegből nem derül ki, amint az sem, hogy milyen „arányosságról” van szó. Ezért ez a rész adatvédelmi szempontból jelenleg érdemi vizsgálatra nem alkalmas; legfeljebb annyi állapítható meg, hogy a kifogásolt szövegrész nem felel meg a normavilágosság követelményének.

7. A 16. § (7) bekezdését javaslom kiegészíteni a nyilvánosságra hozandó személyes adatok fajtáinak meghatározásával.

8. Javaslom a 17. §-ban egyértelművé tenni, hogy a szakmai panasz nem zárja ki más jogorvoslatot, például Hatóságunk eljárását vagy a sérelemdíj iránti igényt.

9. Javaslom a 18. §-ban egyértelművé tenni, hogy a magánnyomozói tevékenység külső ellenőrzése nem szorítkozik az ott meghatározottakra, hanem beleértendők az igazságszolgáltatás és a közigazgatás jogszabályban meghatározott feladat- és hatáskörrel rendelkező szervezetei is, beleértve a Hatóságunkat is.

Budapest, 2017. március "28"

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
egyetemi tanár